

КУЛТУРЕН ЖИВОТ

СРЕДБИ

ТВОРЕШТВО КАКО ПЛАСТОВИ ОД ДЕТСКИТЕ ИМПРЕСИИ

● Драган Попоски-Дада: Уметникот треба да се оддалечи од сите влијанија за да му даде можност на личниот потенцијал. — Во мермерот наоѓам цврстина и чистота. — Тутунот е една од природните појави што нуди бескрајно многу форми на изразување

Самостојната изложба на Драган Попоски — Дада што се одржува во Музејот на современата уметност во Скопје ќе го окупира нашето внимание и овој месец. Сметам дека неговите изложби да ги пречекуваме како настан, но оваа последнава како да претставува врв во неговото творештво, за што се согласи и критиката. Чистите и совршени облици во неговите мермерни скулптури се доживување за публиката со најразлични интересирања.

Ова е 14-та самостојна изложба на Попоски на

от се ослободиле од традицијата и тргнале по својот пат. Конкретно да ви одговора на прашањето: сметам дека уметникот треба да се оддалечи од сите влијанија за да му даде можност на својот личен творечки потенцијал спонтано да се изрази.

Заинтересираност за фигурата

● Речиси две децении вајате и веќе со сигурност може да се тврди дека сте од оние уметници што веруваат во вечната актуелност на човековото тело како материја погодна за ликовно транспонирање, па

Во мермерот наоѓам цврстина и чистота. Тој може да се доведе до најпривлечна мекост, така што човекот посакува да го допре и помилува за да ја почувствува топлината на тој студен материјал. За разлика од мермерот, бронзата не ја чувствувам како материјал што самиот по себе е восхитува. Таа нуди други изразни можности, што за еден вајар се исто така привлечни.

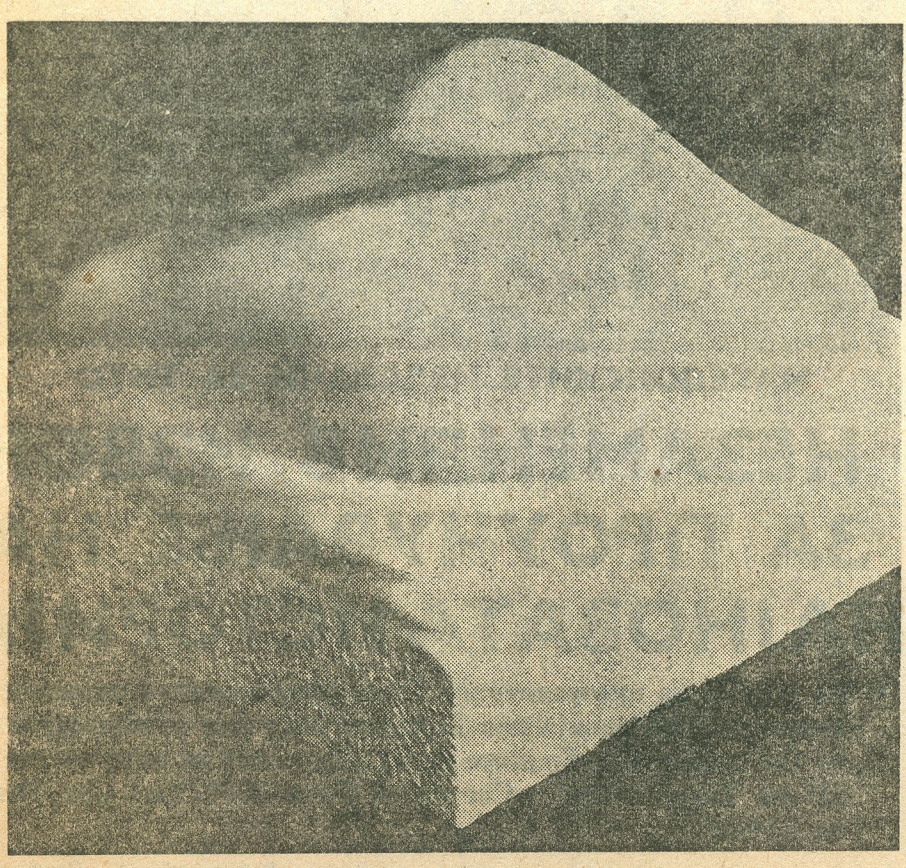
Меѓа на уметникот

● Потекнувате од поднебје обележано со два симбола: тутунот и каменот

лот што го нуди истото поднебје. Ми се чини дека нема уметник што свесно или несвесно не ги користи пластовите од првите импресии што ги забележал како дете. Таков е случајот и со мене. Како што човечкото тело е една од визуелните инспирации за мене, така и тутунот е една од природните појави што е бескрајна во формите што ги нуди. На вистина сметам дека не постои граница или меѓа за уметникот. Постои само враќање на визуелните спомени од детството. Прилеп е поднебје богато со форми, особено планините што го окружуваат, така што кој знае колку од сето тоа ние уметниците од Прилеп носиме во себе како наслага и импресии од детството.

● За да прозвучи скулптурата уверливо, важно е формата како израз во просторот и моментот на нарацијата во делото да остваруваат хармонија, синтеза. Според тоа како критиката ги оценува вашите изложби на кои се претставуваат со скулптури (редовно како настан од прв вид) вие тоа го постигнете.

— Критиката е напишан збор, јазичен израз. Таа се обидува да го прочита и искаже тоа што сме го направиле ние, ликовните уметници, во друг материјал. Ми се чини дека на критиката и е најлесна за дачата кога за предмет ги има антропоморфните форми или други што потсетуваат на видливата реалност. Меѓутоа, како што веднаш може да се види од мојата изложба, овој пат јас многу малку ја обработувам таа видлива реалност. Ме интересираат процеси во природата и во мене самиот, некои исконски движења и појави па и самиот сум фасциниран што тоа е прочитано и искажано од страна на критиката. Овојпат, со оваа изложба, мислам дека нејзината задача беше постојано му се навраќаат инспирирани од него.

Драган Попоски — Дада: Плодност, 1981, мермер (Сивец)

која е застапен со скулптури и цртежи работени во последните девет години од неговото творештво. Од југословенските градови до сега се претставил во Скопје и Копар, додека во странство излагал во Единбург, Харогојт, Трст, Франкфурт на Мајна и Ашафенбург. Учествовал на повеќе десетина заеднички изложби во земјата и странство. Монументалните дела му се наоѓаат на отворени простори во Републиката, како и во работни организации. Негови експонати чуваат познати југословенски и европски галерии. Добил 13 награди за изработени споменици, релјефи или скулптури.

Својот творечки деби во македонската ликовна уметност Дада го оствари во почетокот на шеесетите години. Ликовната академија ја заврши во Белград кај Крадохвил, кај кого во 1964 година ја заврши и специјализацијата.

● Се вели дека кога за почнавате со скулптурата во овие наши простори, забораваат на искуствата и на претходниците и на своите современици. Сметате ли дека уметникот треба да се бори против влијанијата што доаѓаат и од едните и од другите?

— Во почетокот, секој уметник трпи влијание од некој. Во текот на времето тугото влијание кај едни го губи првобитното значење, додека кај други тоа е видливо подоцна време, во зависност од карактерот на уметникот. Колку повеќе работи и создава, толку полесно тој се ослободува од влијанијата и побрзо наоѓа свој пат, свој стил, што подоцна лесно ќе биде препознатлив. Уметникот не може и не треба да се бори против влијанијата, барем не во почетокот на своето оформување, и од оние што доаѓаат од страна на уметничкото наследство или од она што се запознава преку стручната литература или патуванијата. Микеланџело, уметничкиот гениј кој мене постојано ме фасцинира, во почетокот на своето творештво бил под влијание на грчката уметност. Знае чии дека и тој работел врз основа на ликовната традиција што му претходела. Пример на голем скулптор од нашиот век што претрпел најразлични влијанија е Хенри Мур. Со текот на работата и едниот и други

постојано му се навраќаат инспирирани од него.

— Кога ја завршив Академијата во Белград, неколку години работев на фигурата и настојував колку можам да ја упростам, од носно поскулпторски да се изразам преку човековата фигура. Потоа се зафатив со една друга тематика за која барав инспирации од она што ме окружуваше порано или подоцна, но никогаш не престанав да му се навраќам на човековото тело, односно да работам на фигурата. За време на мојот престој во Англија досега работев токуму на таа фигура и направив скулптури и цртежи колку за една изложба. Истите тие ни до денешен ден не ѝ се познати на нашата јавност. Се надевам дека некогаш, кога ќе имам можност ќе ги покажам. Човечкото тело е само едно од постоечките форми во визуелниот свет, погодни за творечко пресоздавање. Точно е дека јас, како впрочем, и повеќе скулптори, одвреме навреме се навраќам на него.

● Ги сметате ли навраќањата на ваквите пратени, кои циклично се случуваат во историјата на сликарството, како израз на носталгија кон минатото што, по правило, е „подобро“ од она што е и ќе биде?

— Не знам дали е тоа израз на носталгија. Поборзо би рекол дека е едноставно навраќање на неисцрпна тема.

● Како што се обидуваат во неколку видови изразување во пластиката, од фигуративното до апстрактното, така го менуваат и материјалот: дрво, мермер, бронза. Кога се менува медиумот, дали тоа се прави поради „измореност на чувствата“ на уметникот или поради нешто друго?

— Материјалот го одбирам во зависност од идејата што сакам да ја реализирам. Јас уште на почетокот, при создавањето на идејата, уште кога ја скицирам, знам во која материјал ќе биде најсоодветно изразена. Што се однесува до материјалите што ги користам, како што е очигледно на мојата изложба, најмногу ме привлекува мермерот. Како природен материјал и изразно средство го користам незаситно и мислам дека никогаш нема да се откажам од него.

— мермер. Колку е уметникот омеѓен со просторот од каде што доаѓа?

— Не е ограничен, како што велите, туку поттикнуваат од спомените на детството. Уште како дете просторот бев закопан во тој тутун што на прилепчани им ја извади маатната вода. Веројатно тоа сум сакал да го вкаменам, да го вкаменам токму во материја

С. Гуровска